

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Warsztat polonisty – mówienie Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia polska	Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -	Kod zajęć 03FPLS.11K.12454.23
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej	Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia pierwszego stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki	
Koordynator zajęć	Sylwia Karolak, Monika Grzelka
Prowadzący zajęcia	Katarzyna Zagórska, Monika Grzelka
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną
	Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	wzbogacenie i ustrukturyzowanie wiedzy o mówionej odmianie polszczyzny
C2	rozwijanie kompetencji językowych w zakresie posługiwania się polszczyzną mówioną w różnych odmianach
C3	kształcenie umiejętności poprawnego posługiwania się głosem i oddechem
C4	doskonalenie sprawności związanych z wystąpieniami publicznymi (prowadzenie spotkania, głos w dyskusji, wygłoszenie referatu, wystąpienia okolicznościowe, grzeczność językowa itp.)
C5	rozwijanie umiejętności dyskursywnych i argumentacyjnych (dyskusja, polemika, dialog)
C6	kształtowanie świadomości językowej i kulturowej

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	omawia rozróżnienia i definicje związane ze współczesną polszczyzną mówioną	FPL_K1_W11, FPL_K1_W12	Kolokwium ustne, Raport, Wprawki mówione, aktywność, praca na zajęciach
W2	przedstawia właściwości języka mówionego	FPL_K1_W11	Kolokwium ustne, Raport, Wprawki mówione, aktywność, praca na zajęciach
W3	przedstawia i wyjaśnia rolę konwencji i gatunków języka mówionego w kulturze (w tym - w komunikacji)	FPL_K1_W02, FPL_K1_W09, FPL_K1_W11, FPL_K1_W15	Kolokwium ustne, Raport, Wprawki mówione, aktywność, praca na zajęciach
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi wygłaszać teksty zróżnicowane pod względem stylistycznym i pragmatycznym	FPL_K1_U02, FPL_K1_U08, FPL_K1_U09, FPL_K1_U10	Projekt, Prezentacja multimedialna, Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa), Wprawki mówione, aktywność, praca na zajęciach
U2	potrafi czytać na głos teksty o różnym przeznaczeniu i funkcji	FPL_K1_U02, FPL_K1_U08	Projekt, Prezentacja multimedialna, Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa), Wprawki mówione, aktywność, praca na zajęciach
U3	potrafi samodzielnie uzasadnić określony wybór środków kształtowania wypowiedzi (z naciskiem na poziom prozodyczny)	FPL_K1_U02, FPL_K1_U08, FPL_K1_U11	Kolokwium ustne, Raport, Wprawki mówione, aktywność, praca na zajęciach

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U4	potrafi zebrać materiał, odpowiednio go opracować i - w efekcie - ustnie to opracowanie przedstawić	FPL_K1_U03, FPL_K1_U05, FPL_K1_U09	Projekt, Prezentacja multimedialna, Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa), Wprawki mówione, aktywność, praca na zajęciach
U5	potrafi czytać ze zrozumieniem i samodzielnie komentować prace teoretyczne z zakresu nauki o dykcji, warsztatu mówienia i studiów nad językiem mówionym	FPL_K1_U03, FPL_K1_U08	Kolokwium ustne, Raport, Wprawki mówione, aktywność, praca na zajęciach
U6	potrafi współpracować w zespole nad zadaniami twórczymi (podział ról, zamiana ról, dyskusja)	FPL_K1_U09, FPL_K1_U10	Wprawki mówione, aktywność, praca na zajęciach

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Głos i mowa - definicje, rozróżnienia, konotacje.	W1, W2, U5	Ćwiczenia
2.	Właściwości języka mówionego. Retoryczna koncepcja tekstu mówionego.	W1, W2, W3, U3, U5	Ćwiczenia
3.	Dykcja i prozodia. Czytanie interpretacyjne. Recytacja.	W2, W3, U1, U2, U3	Ćwiczenia
4.	Mowa ciała. Interakcja.	U1, U2, U5, U6	Ćwiczenia
5.	Mówienie z głowy (nagrania).	W2, U1, U4	Ćwiczenia
6.	Pragmatyka mówienia. Oficjalność i nieoficjalność.	W1, U1, U3, U5, U6	Ćwiczenia
7.	Prezentacja - co, kiedy i ile mówić.	W3, U1, U2, U3, U4, U6	Ćwiczenia
8.	Wystąpienia publiczne. Style komunikacyjne i style przemówień.	W1, W2, W3, U1, U3, U4, U5, U6	Ćwiczenia
9.	Referat (jak unikać nudy i monotonii).	W3, U1, U2, U3, U4	Ćwiczenia
10.	Argument i pytanie (budowa, cel, znaczenie, użycie).	W3, U1, U3, U4, U6	Ćwiczenia
11.	Dyskusja (głos, zagajenie, podsumowanie).	W3, U1, U3, U4, U6	Ćwiczenia
12.	Opowiadanie (struktura, wątki, punkty zwrotne).	W3, U1, U3, U4	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Uczenie problemowe (Problem-based learning), Gra dydaktyczna/symulacyjna, Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda warsztatowa, Metoda projektu, Pokaz i obserwacja, Demonstracje dźwiękowe i/lub video, Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	<p>Warunki zaliczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawność posługiwania się polszczyzną mówioną - znajomość zagadnień merytorycznych związanych z językiem mówionym - aktywność w trakcie zajęć (udział w dyskusji i w pracy zespołowej, znajomość lektur) - wartość merytoryczna przygotowanych projektów (nagrania); - umiejętności dyskursywne (inwencja, wystąpienie, kompozycja, przedstawienie swojego zdania, sztuka konstruktywnej krytyki, argumentacja), - przygotowanie prezentacji, - przygotowanie raportu, - zaliczenie praktyczne (obserwacja wykonawstwa), - zdanie kolokwium ustnego. <p>Skala ocen:</p> <p>bardzo dobry (bdb; 5,0) – bardzo dobra orientacja we właściwościach polszczyzny mówionej oraz w terminologii współczesnych studiów nad językiem mówionym, bardzo dobra znajomość konwencji i gatunków języka mówionego, bardzo dobra umiejętność wygłaszania tekstów zróżnicowanych pod względem stylistycznym i pragmatycznym, bardzo sprawne korzystanie z repertuaru środków kształtowania wypowiedzi ustnej, bardzo dobra umiejętność samodzielnego zbierania materiału, opracowania i prezentowania go, bardzo dobra umiejętność głośnego czytania, recytacji i prezentowania tekstów przeznaczonych do realizacji ustnej, bardzo dobra umiejętność krytycznego analizowania tekstów teoretycznych z zakresu nauki o dykcji, warsztatu mówienia i studiów nad językiem mówionym, bardzo wysoka kultura dyskusji, bardzo dobra umiejętność pracy zespołowej</p> <p>dobry plus (+db; 4,5) – jak wyżej, z nieznacznymi niedociągnięciami w zakresie praktycznym – wygłaszania tekstów zróżnicowanych pod względem stylistycznym i pragmatycznym, mniej sprawne korzystanie z repertuaru środków kształtowania wypowiedzi ustnej, dobra umiejętność samodzielnego zbierania materiału, opracowania i prezentowania go, dobra umiejętność głośnego czytania, recytacji i prezentowania tekstów przeznaczonych do realizacji ustnej</p> <p>dobry (db; 4,0) – dobra orientacja we właściwościach polszczyzny mówionej oraz w terminologii współczesnych studiów nad językiem mówionym, dobra znajomość konwencji i gatunków języka mówionego, dobra umiejętność wygłaszania tekstów zróżnicowanych pod względem stylistycznym i pragmatycznym, sprawne korzystanie z repertuaru środków kształtowania wypowiedzi ustnej, dobra umiejętność samodzielnego zbierania materiału, opracowania i prezentowania go, dobra umiejętność głośnego czytania, recytacji i prezentowania tekstów przeznaczonych do realizacji ustnej, dobra umiejętność krytycznego analizowania tekstów teoretycznych z zakresu nauki o dykcji, warsztatu mówienia i studiów nad językiem mówionym, wysoka kultura dyskusji, dobra umiejętność pracy zespołowej</p> <p>dostateczny plus (+dst; 3,5) – zadowalająca orientacja we właściwościach polszczyzny mówionej oraz w terminologii współczesnych studiów nad językiem mówionym, dobra znajomość konwencji i gatunków języka mówionego, zadowalająca umiejętność wygłaszania tekstów zróżnicowanych pod względem stylistycznym i pragmatycznym, dość sprawne korzystanie z repertuaru środków kształtowania wypowiedzi ustnej, zadowalająca umiejętność samodzielnego zbierania materiału, opracowania i prezentowania go, przeciętna umiejętność głośnego czytania, recytacji i prezentowania tekstów przeznaczonych do realizacji ustnej, wystarczająca umiejętność krytycznego analizowania tekstów teoretycznych z zakresu nauki o dykcji, warsztatu mówienia i studiów nad językiem mówionym, przeciętna kultura dyskusji, przeciętna umiejętność pracy zespołowej</p> <p>dostateczny (dst; 3,0) – przeciętna orientacja we właściwościach polszczyzny mówionej oraz w terminologii współczesnych studiów nad językiem mówionym, przeciętna znajomość konwencji i gatunków języka mówionego, wystarczająca umiejętność wygłaszania tekstów zróżnicowanych pod względem stylistycznym i pragmatycznym, mało sprawne korzystanie z repertuaru środków kształtowania wypowiedzi ustnej, niewielka umiejętność samodzielnego zbierania materiału, opracowania i prezentowania go, przeciętna umiejętność głośnego czytania, recytacji i prezentowania tekstów przeznaczonych do realizacji ustnej, przeciętna umiejętność krytycznego analizowania tekstów teoretycznych z zakresu nauki o dykcji, warsztatu mówienia i studiów nad językiem mówionym, przeciętna kultura dyskusji, przeciętna umiejętność pracy zespołowej</p> <p>niedostateczny (ndst; 2,0) – niezadowalająca orientacja we właściwościach polszczyzny mówionej oraz w terminologii współczesnych studiów nad językiem mówionym, nieznanostwo konwencji i gatunków języka mówionego, brak umiejętności wygłaszania tekstów zróżnicowanych pod względem stylistycznym i pragmatycznym, mało sprawne korzystanie z repertuaru środków kształtowania wypowiedzi ustnej, niewielka umiejętność samodzielnego zbierania materiału, opracowania i prezentowania go, nierozwinięta umiejętność głośnego czytania, recytacji i prezentowania tekstów przeznaczonych do realizacji ustnej, niezadowalająca umiejętność krytycznego analizowania tekstów teoretycznych z zakresu nauki o dykcji, warsztatu mówienia i studiów nad językiem mówionym, niezadowalająca kultura dyskusji, niezadowalająca umiejętność pracy zespołowej</p>

Literatura

Obowiązkowa

1. Dąbała J., Warsztatowo-aksjologiczne mechanizmy tworzenia telewizji, Lublin 2011 (rozdz. II, s. 145-265).
2. Karpowicz T., Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja, Warszawa 2016 (rozdz. 2, s. 26-36).
3. Logopedia artystyczna, red. B. Kamińska, S. Milewski, Gdańsk 2016.
4. Łaziński M., Pan i pani, polskie rzeczowniki tytułowe i ich asymetria rodzajowo-płciowa, Warszawa 2006.
5. Marcjanik M., Grzeczność w komunikacji, Warszawa 2006.
6. Marcjanik M., Polska grzeczność językowa, Kielce 2000.
7. Nieckula F., Język ustny a język pisany, [w:] Współczesny język polski, red. Jerzy Bartmiński, Lublin 2001, s. 98-113.
8. Oczko M., Paszczodźwięki. Mały poradnik dla wielkich mówców, Warszawa 2010.
9. Oczko M., Sztuka mówienia bez bełkotania i faflunienia, Warszawa 2015.
10. Ożóg K., Ustna odmiana języka, [w:] Współczesny język polski, red. Jerzy Bartmiński, Lublin 2001, s. 85-98.
11. Przyborska-Borkowicz A., Scenariusze komunikacyjne uwarunkowane sytuacją, [w:] http://www.cd-magazine.uni.wroc.pl/artykul/scenariusze_komunikacyjne_uwarunkowane_sytuacja/
12. Schulz von Thun F., Sztuka rozmawiania, cz. 2. Rozwój osobowy, przeł. P. Włodyga, Kraków 2001 (rozdz. III, s. 57-259).
13. Toczyska B., Elementarne ćwiczenia dykcji, Gdańsk 2016.
14. Toczyska B., Głośno i wyraźnie. 9 lekcji dobrego mówienia, Gdańsk 2007.
15. Wasilewski J., Skibiński A., Prowadzeni słowami. Retoryka motywacji w komunikacji publicznej, Warszawa 2008 (rozdz. III, IV, V i VI, s. 123-248).
16. Wosik-Kawala D., Podstawy emisji głosu, Lublin 2015.
17. Wyrwas K., Jak opowiadają mężczyźni, [w:] Style konwersacyjne, red. B. Witosz, Katowice 2006, s. 98-109.
18. Powyższa lista ma charakter orientacyjny. Szczegółową listę lektur podaje prowadzący podczas pierwszych zajęć, z uwzględnieniem nakładu czasu pracy studenta przewidzianego na czytanie.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia	30
Przygotowanie do zajęć	5
Czytanie wskazanej literatury	5
Przygotowanie raportu	2
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	2
Przygotowanie projektu	4
Przygotowanie demonstracji	3
Przygotowanie do zaliczenia	8
Inne	1
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FPL_K1_U02	Absolwent/ka potrafi porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych w języku rodzimym i obcym (na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego);
FPL_K1_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informacje dla celów badawczych lub zawodowych;
FPL_K1_U05	Absolwent/ka potrafi przez całe życie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności ogólne i dziedzinowe oraz podejmować współpracę z innymi osobami;
FPL_K1_U08	Absolwent/ka potrafi formułować i wyrażać w mowie i piśmie własne poglądy w ważnych sprawach dotyczących kultury, życia społecznego, problemów zawodowych i kwestii światopoglądowych;
FPL_K1_U09	Absolwent/ka potrafi skonstruować w języku polskim, w konkretnej sytuacji zawodowej, typową wypowiedź pisemną oraz przygotować i zaprezentować wystąpienie ustne czy multimedialne dotyczące literatury, języka, a także innych obszarów komunikacji kulturowej i interpersonalnej;
FPL_K1_U10	Absolwent/ka potrafi brać udział w dyskusji, formułując argumenty z wykorzystaniem poglądów innych autorów, a także wyciągając na tej podstawie wnioski;
FPL_K1_U11	Absolwent/ka potrafi rozpoznać, oceniać i wykorzystać ekspresywne, estetyczne i pragmatyczne właściwości języka polskiego;
FPL_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie elementarną terminologię z zakresu badań nad językiem, literaturą i ich kontekstami;
FPL_K1_W09	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe zagadnienia językoznawstwa ogólnego, a także terminologię i procedury analityczne w tym zakresie;
FPL_K1_W11	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu współczesny język polski wraz z jego uwarunkowaniami analizowanymi z wykorzystaniem podbudowanej teoretycznie wiedzy językoznawczej;
FPL_K1_W12	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane zagadnienia z zakresu leksykologii i leksykografii, kultury języka polskiego oraz pragmatyki językowej i aksjologii;
FPL_K1_W15	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane fakty związane z najnowszą literaturą i wydarzeniami życia kulturalnego;